

Η καλλιτεχνική ομάδα ΔΙΠΟΛΑ αποτελεί μια δυναμική πλατφόρμα έκφρασης και αναστοχασμού, γεννημένη από την ανάγκη να συνδεθούν δημιουργικές δυνάμεις και να διαμορφωθεί ένα πεδίο διαλόγου ή αλλιώς μια "νησίδα δημόσιας σφαίρας". Η "ζωή" μετά τις σχολές τέχνης και ειδικά την περίοδο που έκανε τα πρώτα της βήματα η ομάδα ήταν στην κυριολεξία από μεριάς έμπνευσης και καλλιτεχνικής κοινότητας μια έρημος και ειδικά στην περιφέρεια. Από την πρώτη της παρουσίαση στην Πινακοθήκη του Δήμου Αθηναίων το 2015, η ομάδα εξελίχθηκε σε έναν ανοικτό οργανισμό, όπου εικαστικοί, ιστορικοί τέχνης, συγγραφείς και επιμελητές συνεργάζονται, πειραματίζονται και αναζητούν νέα μοντέλα καλλιτεχνικής σύμπραξης και παρουσίασης της δουλειάς τους. Οι δράσεις μας περιλαμβάνουν εκθέσεις και παρεμβάσεις πέρα από το κέντρο της Αθήνας, σε χώρους που δεν ανήκουν στα καθιερωμένα σημεία της εικαστικής σκηνής. Παράλληλα, έχουμε διοργανώσει εκθέσεις εκτός Ελλάδας, επιδιώκοντας τη σύνδεση με διεθνείς πολιτιστικούς φορείς και την παρουσίαση της δουλειάς μας σε ένα ευρύτερο κοινό. Ενδεικτικά θα αναφέρουμε μερικούς σημαντικούς σταθμούς της ομάδας:

- "ΔΙΠΟΛΑ", Πινακοθήκη Δήμου Αθηναίων, 2015
- "Στον Ιστό της Πηνελόπης", Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης, Αθήνα, 2022
- "Απορία", Platforms Project - Independent Art Fair, 2023
- "Λαβύρινθος", Κόκκινο Σπίτι, Χαλκίδα, Ευρίπεια 2023
- "Αιώνια Μήτρα", Δημοτική Πινακοθήκη Ηρακλείου / Βασιλική του Αγίου Μάρκου, 2022
- "GENERATIONS" Contemporary Art Exhibition, Δημοτική Πινακοθήκη Μαλεβιζίου, 2019
- "Fragment of Chaos", POMANTΣO, Αθήνα, 2023
- "New World", Arte Borgo Gallery, via Borgo Vittorio 25, Rome, Italy, 2024

Ενώ το όραμα της ομάδας το έχουν εμπιστευτεί σημαντικοί καλλιτέχνες και ενδεικτικά αναφέρουμε μερικούς:

Χριστίνα Μιχαλοπούλου, Τζένη Πετροπούλου, Κύρα Αλιγιζάκη, Δέσποινα Πανταζή, Σόφι Σένογλου, Γιάννης Δημουλάς, Ειρήνη Βαζούκου, Αγγελική Τριαντοπούλου, Δήμητρα Τριανταφυλλοπούλου, Παναγιώτης Μπρέντας, Κωνσταντίνα Παρασκευοπούλου, Σταυρούλα Μητσάκου, Αγγελική Παπαδάκη, Γιώργος Φύτας, Αιμιλία Αντωνίου, Christina Panceess, Νίκος Έξαρχος, Μαριάννα Κοντόε, Μαρίνα Μπαστουνοπούλου, Ιωάννης Πολιτόπουλος, Σπυρούλα Σκόρδη, Κρίστι Γρηγορίου, Αγγέλα Καράλη, Γιώτα Μπούζα, Όλγα Μπογδάνου, Αργυρώ Δρίβα, Μπλιθικιώτη Χριστίνα, Έλενα Ντι Γκίόσα, Ανδριάννα Δαούτη, Κατερίνα Κατσιούρα, Άννα Μαρία Χατζηστεφάνου, Βασιλική Δημητρίου, Κατερίνα Σαμαρτζίδου, Αλεξάνδρα Αψωκάρδου, Αθηνά Κανελλοπούλου, Μαρία Ζυγομαλά, Μπέσσυ Ράλλη, Χριστίνα Ρώση, Μάγδα Αποστόλου, Γιώργος Αναστασιάδης, Κατερίνα Κουνάβη, Κυριάκος Θεοχάρος, Χριστίνα Αδάμ, Σωτηρία Ορφανού, Αιμιλία Φιλιππάκου, Βίβιαν Χαλκίδη, Σοφία Μπακιρτζή, Άγγελος Σκούρτης, Γιώργος

Τσακίρης, Γιώργος Σκυλογιάννης, Νίκος Βισκαδουράκης, Γιάννης Ισιδώρου, Γιάννης Γρηγοριάδης, Ματίνα Σταυροπούλου, Νίκος Κάνογλου, Μαργαρίτα Πέτροβα, Ιάνθη Αγγελιόγλου, Άννα Αντάρτη, Αποστόλης Φιλίππου, Μαρία Σταμάτη, Χριστίνα Πάνσες, Αλεξάνδρα Μαράτη, Σταυρούλα Μιχαλοπούλου, Έφη Σπηλιώτη, Χρήστος Χριστοδουλόπουλος, Αγάπη Φεσατίδου – Ψαρράκη, Μαρίνα Κορέλη, Γεωργία Τρούλη, Μαρία Πασχαλίδου, Ρένα Ματαλλιωτάκη, Λουκιάνα Παπαδοπούλου, Εύη Μιχελάκη, Εβελίνα Ντουντουνάκη, Έλλη Βέλλιου, Έλενα Σταματογιάννη, Ζένια Δημητρακοπούλου, Ανδρέας Στυλιανουδάκης, Νεκτάριος Μαρίνος, Δέσποινα Μείμαρόγλου, Άγγελος Αντωνόπουλος, Ηλίας Παπαηλιάκης, Ιωάννης Λασιθιωτάκης, Αντώνης Βολανάκης, Κωνσταντίνος Αρχανιώτης, Πέγκυ Κλιάφα, Παναγιώτης Βορριάς, Φίλιππος Καβάκας, Πάνος Κομπής, Γιώργος Τούρλας, Γιάννης Στεφανάκης, Δημήτρης Παππάς και Χριστίνα Παπαϊωάννου.

Πέρα όμως από τις ιστορικές περιοδολογήσεις και τις «θεσμικές» εκπληρώσεις, εν όψη απουσίας ανοικτών δομών, η ομάδα ΔΙΠΟΛΑ και συγκεκριμένα τα ιδρυτικά της μέλη πασχίζουν να φτιάξουν έναν ιστό για να αιχμαλωτίσουν αυτό που χάνεται ή στην καλύτερη αυτό που είναι ήδη χαμένο για πάντα. Κρυφός πόθος είναι η ώθηση που δίνει η ομάδα στα μέλη της να λειτουργήσει προωθητικά για να ξεθαφτούν οι παραπόταμοι ενός ρεύματος που διαπερνά αυτόν το τόπο. Αλλά όταν μιλάμε για τόπο δε μιλάμε μόνο για γεωγραφία αλλά για την διαρκής αναδημιουργία μέσα από την ανθρώπινη εμπειρία μιας γέφυρας για την αποκάλυψη νέων νοημάτων και ρηγμάτων. Τα ΔΙΠΟΛΑ ως στοχασμό δεν έχουν τις αντίθετες έννοιες ως σταθερά μεγέθη αλλά ως πεδία αβεβαιότητας και μεταβολής. Το ερώτημα, που συνεχώς εμφανίζεται, δεν είναι αν τα δίπολα "επιλύονται", αλλά πώς μπορούμε να τα αξιοποιήσουμε δημιουργικά, ώστε να αναδείξουμε τις μεταβατικές, ανοιχτές και δυναμικές τους δυνατότητες. Αν η κοινωνία με την λογική των δύο άκρων αλλά και με την ρευστότητα των ταυτοτήτων χειραγωγήθηκε και αποσταθεροποιήθηκε, πρέπει να ρωτήσουμε: πώς μπορούμε να ισορροπήσουμε τη δυναμική αλλαγή με τη συλλογική συνοχή; Αντί για έναν τυφλό νεωτερικό ριζοσπαστισμό ή έναν αντιδραστικό συντηρητισμό, πρέπει να αναρωτηθούμε τι από το παρελθόν μπορεί να εξελιχθεί, και τι πρέπει να διατηρηθεί. Αυτή είναι και η διανοητική και αισθητική στάση μας απέναντι στον σύγχρονο κόσμο. Βασίζεται στην ένταση μεταξύ του τοπικού και του παγκόσμιου, στην ανάγκη να διατηρηθεί η μνήμη και η συνέχεια μέσα από σύγχρονες μορφές έκφρασης. Αυτό μας φέρνει κοντά σε έργα όπως του Γιώργου Ξένου που έχει στηρίξει πολλές φορές την δουλειά μας αλλά και άλλων δημιουργών όπως του Νίκου Έξαρχου, Μαργαρίτας Πέτροβας κ.ά.

Οι ιδέες του Αλέξανδρου Τζώνη για το πως να διατηρήσουμε την αίσθηση του χώρου, τη φυσική εμπειρία των υλικών και την σχέση με την μνήμη αντί να αφεθούμε σε μια "iconic" ρευστότητα είναι που μας δείχνουν ένα δρόμο μέσα και πέρα από τα δίπολα. Ως προς αυτό έχουν πολλά να γίνουν μιας και νιώθουμε ότι ακόμα είμαστε στην αρχή. Στο άρθρο του "Critical Regionalism Revisited" ο Kenneth Frampton, που δημοσιεύθηκε στο τεύχος 103 στο περιοδικού OASE το 2019, στη σελίδα 18 και ενότητα 3 μας θυμίζει τις πηγές αυτής της ιδέας:

“In their seminal essay, “The Grid & the Pathway” of 1981 in which they first coined the term Critical Regionalism, Alex Tzonis & Liane Lefevre singled out the Benaki St apartment block in Athens of Dimitri & Susanna Antonakaki dating from 1974, for synthesizing the dialogical & in many respects antithetical relationship between Dimitri Pikionis’s highly topographic Philopappou Hill in Athens of 1959 and the structural grid of Konstantinidos’s Janina archeological museum of approximately the same date! As I wrote in 1985, Tzonis considered the Benakis building as combining the labyrinthic pathway of the Greek island vernacular with a regular trabeated Neo- Corbusian reinforced concrete grid!”

Η πλούσια πολιτισμική στρωματογραφία, το ισχυρό γεωγραφικό και κλιματικό αποτύπωμα αλλά και η υλική και πνευματική παράδοση της Ελλάδας για εμάς είναι ένα πρωτογενές υλικό. Από την άλλη η αναπόφευκτη διαλυτική δύναμη της τεχνολογίας μας προτρέπει να οργανώσουμε τις μορφές γύρω από μια έλλειψη που δημιουργεί ένταση και ροή – αντί να έχουμε μια σταθερή σύνθεση να έχουμε μια αίσθηση αναμονής, συγκέντρωσης ή ακόμη και απώλειας. Αυτή η αισθητική προβληματική συνδέεται με έργα που διερευνούν τη σχέση παρουσίας-απουσίας, τη δομή του κενού και την ενεργή συμμετοχή του θεατή στην αντίληψη του χώρου. *Εν κατακλείδι, αυτός ο ρόλος δεν είναι ένας ρόλος εμπροσθοφυλακής (Avant-garde), αλλά οπισθοφυλακής (Arrière garde), μιας και από εκεί κανείς μπορεί να αισθανθεί τόσο το νέο που έρχεται όσο και το παλιό που προϋπήρχε.*¹

Δημήτρης Καρατζάς
Εικαστικός – Εκπαιδευτικός
Συνιδρυτής ΔΙΠΟΛΑ

www.dipola.org

¹ Σκανδάλης, Σ. (Χειμώνας 2022-23). Ένα θετικό ρεύμα σκέψης μέσα στο παραγμένο πέλαγος της σύγχρονης αρχιτεκτονικής. ΚΤΙΡΙΟ, (13). Ανακτήθηκε από [<https://oikodomin.com/kritikos-topikismos/>]